

Het verleden, het heden en de toekomst¹

Mijn inleiding heb ik de titel gegeven: „Het verleden, het heden en de toekomst van het Nederlands Instituut van Landbouwkundig Ingenieurs”, omdat het voor een vruchtbare discussie over de toekomst van het Instituut noodzakelijk is, dat de historische ontwikkeling van het Instituut, in het bijzonder de historische ontwikkeling in samenhang met die van het Nederlands Genootschap voor Landbouwwetenschap, bekend is. Wij zien nl. dat de historie van het Instituut ten nauwste is verweven met die van het Genootschap en perioden van een nauw samengaan worden afgewisseld door perioden van los van elkaar staan en zelfs van tegenstrijdigheden en van wrijving. Voor een goed begrip moeten wij dus beginnen bij het ontstaan van het Nederlands Genootschap voor Landbouwwetenschap.

Tijdens de herdenking van het tienjarig bestaan van de Rijkslandbouwschool in 1896 opperde J. Sibinga Mulder de idee, een vereniging van oud-leerlingen te vormen. Twee dagen later was deze Vereniging van oud-leerlingen der Rijkslandbouwschool gesticht, met de volgende doelstellingen:

1. Het vormen van een band tussen oud-leerlingen onderling en het levendig houden en voortdurend versterken van de betrekking tussen de Rijkslandbouwschool en hare leerlingen;
2. Het inwinnen van wederzijdse inlichtingen door de leden via het bestuur;
3. Het bevorderen van proefnemingen en het oplossen van vragen betreffende akkerbouw, veehouderij, zuivelbereiding en andere afdelingen van het landbouwwak, waarbij de leraren der Rijkslandbouwschool raad en hulp verlenen;
4. Wederzijdse hulp bij het aanschaffen van zaai-zaden en goede fokdieren;
5. Het doen functioneren van een plaatsingsbureau.

¹ Inleiding, gehouden door ir D. J. Maltha, voorzitter van het Instituut op de vergadering van de Zwolse Kring van Landbouwkundig ingenieurs op Woensdag 16 April 1947.

Ik vestig er in het bijzonder Uw aandacht op, dat deze vereniging haar leden uitsluitend vond onder de oud-leerlingen van de landbouwschool en dat in haar doelstellingen tot uiting komt, dat zij niet alleen was een vereniging tot bevordering van de landbouwwetenschap, maar ook een vakvereniging (zie punt 5).

De landbouwschool te Wageningen had in die tijd, behalve een driejarige H.B.S., een Afdeling A (een driejarige cursus in landbouwkunde, gericht op de practijk en aansluitend op de lagere school) en een afdeling B (een twee-, later driejarige cursus voor hen, die een meer wetenschappelijke opleiding wensten en aansluitend op de H.B.S.). In 1879 werd bovendien een bijzondere cursus in tropische landbouw toegevoegd en in 1883 werd de houtteelt als leervak opgenomen. In 1896 kreeg de afdeling B de naam van Hogere Land- en Bosbouwschool met een tweejarige cursus, in 1904 werd ook tuinbouw opgenomen en werd de naam Rijks Hogere Land-, Tuin- en Bosbouwschool. In ditzelfde jaar werd ook de afdeling A zelfstandig als Rijkslandbouwschool, evenals de in 1896 als vierde afdeling gevormde Rijkstuinbouwschool. Voor de volledigheid zij vermeld, dat in 1912 de Rijkslandbouwschool uit Wageningen werd verplaatst naar Groningen en Deventer als Middelbare Landbouwschool, respectievelijk Middelbare Koloniale Landbouwschool. Op 9 Maart 1918 werd de Rijks Hogere Land-, Tuin- en Bosbouwschool omgezet in Landbouwhogeschool.

Tegen deze achtergrond van de ontwikkeling van het landbouwkundig onderwijs in Wageningen, tekent zich nu het leven van de Vereniging van Oud-leerlingen (later „Cultura” genoemd) af. De vereniging begon nl., naarmate de afdelingen A en B van de Landbouwschool uit elkaar groeiden in een hogere en een middelbare opleiding, een dualistisch karakter te vertonen, waarbij vooral door de oud-leerlingen van de hogere opleiding (de afdeling B) bezwaren werden gemaakt. In 1908 kwam het tot een breuk en op 21 October werd opgericht het Nederlands Instituut van Landbouwkundigen. In het eerste jaarverslag van het Instituut lezen wij:

„Op den 21en October 1908 werd op eene samenkomst in het Gebouw der Vereeniging Landbouw Sociëteit „Ceres” te Wageningen het Nederlandsch Instituut van Landbouwkundigen opgericht. In genoemde samenkomst, uitgaande van drie personen, de heeren S. Koenen, H. Mayer Gmelin en G. Azings Venema, door wie per circulaire een aantal Landbouwkundigen tot eene vergadering waren opgeroepen, werd door de mannen van het initiatief de wenselijkheid bepleit tot oprichting van een lichaam, dat zich tot taak zou stellen te strijden voor het goed recht van de cultuurwetenschappen als wetenschap, naast en tusschen hare zusterwetenschappen en op te komen voor den Landbouwkundige in diens positie in de groote maatschappij.

Tot goed begrip der zaak zij hier met enkele woorden nog gememoreerd, wat aan de oprichting voorafging en wat genoemde personen tot oprichting van een vereeniging het initiatief deed nemen.

Meer en meer was aan het licht getreden, hoe onze Landbouwkundigen eener

zijds benadeeld werden door usurpatie van hun titel van de zijde van personen met min-deugdelyke opleiding, aan den anderen kant concurrenten van studie-inrichtingen op aangrenzend gebied, als daar zijn Technologen, Scheikundigen, Plantkundigen, Rechtsgeleerden, Veeartsen enz. op hun weg zagen treden, door wie zij zich hunne positie zagen betwist.

Herinnerd zij hier slechts aan de voor enkele jaren gecreëerde betrekking van Veeveeltconsulent, welke betrekking reeds bij voorbaat door veeartsen ten behoeve van beoefenaren hunner studierichting werd opgeëischt.

Voor al ook wat men zag gebeuren aan de Landbouwdepartementen in Buitenzorg en in West-Indië, en bij ons te lande aan de Rijkslandbouwproefstations, gaf reden te over de hand aan den ploeg te slaan.

Van de zijde der te Wageningen studeerenden en der jongere Landbouwkundigen, was bovendien steeds meerderfe ontevredenheid aan den dag getreden tegenover de Vereeniging „Cultura”, welk lichaam naar veler meening niet voldoende met de belangen der gediplomeerd-Landbouwkundigen rekening hield.

Wat noodig scheen, was eene vereeniging, welke naar buiten toe met eenige autoriteit op zou kunnen treden. Van een dergelyke vereeniging konden en mochten dus ook alleen lid zijn zij, die in het bezit zijn van het: *Diplomá van Landbouwkundige*, nader omschreven in art. 57 der Wet tot regeling van het middelbaar onderwijs van 2 Mei 1863, Staatsbl. No. 50; van *de acte middelbaar onderwijs in Land-, Tuin- of Boschbouwkunde*, bedoeld in art. 73 der genoemde Wet, nader vastgesteld bij Koninklijk besluit van 14 Juli 1876;

van de *Getuigschriften*, verleend op grond van de opvolgende Koninklijke besluiten dienaangaande van met goed gevolg afgelegde eindexamens van den *voorbereidenden cursus 1891* (zoogenaamde V.C.) en latere *cursussen tot opleiding van technische ambtenaren bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië*.”

Hier zij nog gememoreerd, dat in genoemd artikel het standpunt werd ingenomen, dat de nieuw op te richten Vereniging op de meest vriendschappelijke wijze naast „Cultura” zou kunnen blijven werken, aangezien de bemoeiingen van het Instituut enkel tot maatschappelijk en wetenschappelijk gebied zou dienen bepaald te blijven.

Tot leden van het Bestuur werden benoemd:

- C. Broekema, Secretaris van het Hoofdbestuur der Friese Maatschappij voor Landbouw te Leeuwarden;
- S. Koenen en H. Mayer Gmelin, Leraren aan de Rijks Hogere Land-, Tuin- en Bosbouwschool te Wageningen;
- F. E. Posthuma, Secretaris van de Algemene Nederlandse Zuivelbond te 's-Gravenhage; en
- G. Azings Venema, Hoofd-assistent bij de Dienst der Rijkslandbouwproefstations te Wageningen.

De vereeniging had bij het begin van haar werkzaamheden 76 leden.

De doelstelling van het Instituut vinden wij in Art. 4 der Statuten, nl.:

„Het Instituut stelt zich ten doel het bevorderen van den wetenschappelijken landbouw. Het tracht dit doel te bereiken langs wettigen weg en wel door:

a. zijne stem te doen hooren in alle aangelegenheden betreffende de vorming en

- opleiding van den Landbouwkundige, zijne vooruitzichten, zijne werkring, zijne rechten en zijne wetenschappelijke positie;
- b. het bekendmaken van, en het zooveel mogelijk aanmoedigen tot de studie aan de hoogste instelling van landbouwonderwijs hier te lande;
 - c. den weg te helpen bereiden tot eene definitieve wettelijke regeling van het hooger landbouwonderwijs in Nederland;
 - d. te strijden voor het goed recht der cultuurwetenschappen in de rij der zuster-wetenschappen;
 - e. het behandelen van vraagstukken van landbouw-wetenschappelijken aard in den ruimsten zin des woords;
 - f. de bevordering van alle wettelijk toegelaten zaken onder a, b, c, d en e niet met name genoemd, doch daarmee verband houdende."

Stellen wij daarnaast de doelstelling van het huidige Instituut, eveneens neergelegd in Art. 4 der Statuten, hetwelk luidt:

„Het Instituut stelt zich ten doel het bevorderen van de belangen van de leden. Het tracht dit doel te bereiken langs wettigen weg en wel door:

- a. zijn stem te doen hooren in alle aangelegenheden betreffende de vorming en opleiding van den landbouwkundig ingenieur, zijn vooruitzichten, zijn werkring, zijn rechten en zijn wetenschappelijke positie;
- b. het bekendmaken van en het eventueel aanmoedigen tot de studie aan de landbouwhoogeschool;
- c. den band tusschen de landbouwkundig ingenieurs onderling en tusschen de landbouwkundig ingenieurs en de Landbouwhoogeschool te onderhouden en te versterken;
- d. samenwerking met het Nederlandsch-Indisch Instituut van Wageningsche Landbouwkundige Ingenieurs betreffende gemeenschappelijke belangen voor alle Wageningsche ingenieurs;
- e. het beheeren van een plaatsingsbureau;
- f. de bevordering van alle wettelijk toegelaten zaken, onder a, b, c, d en e niet met name genoemd, doch daarmee verband houdende."

De verschillen zijn, in doelstelling:

<i>oud</i>	<i>nieuw</i>
Bevordering van de wetenschappelijke landbouw	bevordering van de belangen der leden
in middelen ter bereiking van het doel:	
streven naar wettelijke regeling van hoger landbouwonderwijs;	onderhoud en versterking van de band tusschen de leden onderling en tusschen de leden en de Landbouwhoogeschool.
strijden voor goed recht der cultuurwetenschappen;	samenwerking met het Ned.-Indische Instituut van Wageningsche Landbouwkundige Ingenieurs;
behandeling van vraagstukken van landbouwkundige aard.	beheer van een plaatsingsbureau.

Uit deze verschillen blijkt, naar mijn mening, duidelijk, dat het karakter van het Instituut is gewijzigd. In de eerste plaats is het overbodig geworden, dat het Instituut strijdorganisatie is voor hoger landbouwonderwijs en voor de plaats van de landbouwwetenschap als wetenschap; de landbouw heeft zijn erkenning gekregen, niet alleen in Nederland, maar over de gehele wereld. Het werkkterrein van het Instituut is daardoor verkleind. In de tweede plaats is weggevallen uit de doelstelling van het Instituut de beoefening van de landbouwwetenschap, doch is anderzijds het behartigen van de vakbelangen scherper geformuleerd. Opgemerkt zij, dat het plaatsingsbureau, als onderdeel van de Vereniging van Oud-leerlingen, eerst later uit deze vereniging (of liever uit het Genootschap) naar het Instituut is overgeheveld. Vooruitlopend op mijn conclusies, zou ik reeds thans de aandacht willen vestigen op de steeds verder getrokken scheiding tusschen behartiging van de vakbelangen en het beoefenen en bevorderen van de landbouwwetenschap.

In het begin van het leven van het Instituut was deze scheiding zeker nog niet tot stand gekomen en het behoeft daarom niet te verwonderen, dat het Instituut en de tot „Cultura” omgedoopte vereniging van oud-leerlingen nogal eens in elkaars vaarwater kwamen.

Het blad „Cultura” b.v. wordt het orgaan van het Instituut, hetgeen zelfs leidt tot een oppositie van de heer P. H. Burgera, die meent, dat het Instituut nauw verbonden is met de Sociëteit „Ceres” en daarom Ceres het aangewezen orgaan moet zijn van het Instituut.

Reeds in 1910 wordt met de Vereniging Cultura overleg gepleegd om tot een samengaan, zelfs een samensmelting te komen. Het was de bedoeling, dat Cultura zou blijven bestaan, doch als afdeling van het Instituut. Blijkbaar wilde men op deze wijze komen tot één vereniging, voorzover het betreft het behartigen van de belangen van de landbouwwetenschap, waarnaast het Instituut in het bijzonder zou optreden voor de vakbelangen van de „landbouwkundigen”. De eerste onderhandelingen mislukten, doch op 21 Januari 1911 werd in een Buitengewone Algemene Vergadering van Cultura het Ontwerp Reglement voor de afdeling Cultura van het Instituut goedgekeurd en op 25 Maart daaropvolgend kwam de fusie tot stand. Uit het jaarverslag 1911 haal ik daarover aan:

„Het Instituut is toegenomen in ledental, is een afdeling rijk geworden, welke de leden van het Instituut en de voormannen op landbouwgebied in zich wil vereenigen, om gezamenlijk de belangen van den landbouw en den landbouwenden stand te behartigen en door het in studie nemen van voor den landbouw belangrijke kwestie's enz., de landbouwwetenschap wil bevorderen, door het uitgeven van een wetenschappelijk landbouwtijdschrift, het organiseren van excursies en voordrachtenreeksen. Het Instituut is thans in de eerste plaats eene vakvereniging, welke opkomt voor de belangen van zijne leden, de gediplomeerde landbouwkundigen, en zich bezig houdt met de beste opleiding voor deze personen, en daarnaast ijvert voor het Hooger Landbouwonderwijs.

In artikel 2, al. 2 van het Huishoudelijk Reglement werd bepaald, dat bij het in werking treden van dit Reglement een afdeling Cultura zou bestaan, die voornamelijk belast zou worden met de onderstaande werkzaamheden:

- a. het uitgeven van het orgaan;
- b. het verleenen van bemiddeling bij plaatsing van personen in betrekkingen op het gebied, waarover de bemoeiingen van het Instituut zich uitstrekken;
- c. het verstrekken van inlichtingen op landbouwkundig gebied;
- d. het organiseren van excursies;
- e. het beleggen van congresvergaderingen;
- f. het doen houden van voordrachten."

Merkwaardig is voorts, dat men de werkzaamheden zo veelomvattend achtte, dat een bezoldigd Secretaris, de Heer v. d. Féeen werd benoemd.

Het plaatsingsbureau bleef een onderdeel van Cultura. Er werd echter door niemand gebruik van gemaakt, omdat er meer vraag was dan aanbod. Het blad Cultura werd het orgaan van het Instituut, de Secretaris van Cultura werd belast met de redactie. Later werd een redactiecommissie benoemd.

Aangezien als leden tot het Instituut slechts konden toetreden degenen, die het diploma landbouwkundige hadden behaald, konden de leden van Cultura, voorzover zij dit diploma niet hadden, geen lid worden, doch moesten zich tevredenstellen met een donateurschap. Op de duur kon deze oplossing niet bevredigen en het valt daarom niet te verwonderen, dat reeds in 1913 voorstellen werden gedaan om tot een andere oplossing te komen. Een request van 30 Januari 1913 beoogt een volledige samensmelting van Cultura met Instituut, waarbij alle Culturalleden zouden worden opgenomen in het Instituut, doch *voortaan* slechts landbouwkundigen als lid zouden kunnen toetreden. Het blad Cultura zou moeten worden vervangen door onregelmatig verschijnende mededelingen.

Als aanleiding werd gebruikt de scheiding tussen de scholen te Wageningen, waarvan de middelbare scholen in 1912 naar Groningen en Deventer verhuisden. Dit voorstel werd door beide besturen gunstig ontvangen, met dien verstande, dat men het tijdschrift wilde laten voortbestaan. Toch is deze samenvoeging niet tot stand gekomen, integendeel, nieuwe voorstellen leidden tot een splitsing en het oprichten van het Nederlands Genootschap voor Landbouwwetenschap op 1 Januari 1916. „Het nieuwe Instituut van Landbouwkundigen zal zich alleen bezig houden met de vakbelangen van de landbouwkundigen," aldus de Voorzitter van het Instituut op de algemene vergadering van 17 Juli 1915, waarop tot de splitsing werd besloten. Het Genootschap had ten doel „de wetenschappelijke beoefening van de

landbouw en de toepassing daarvan in de praktijk te bevorderen". Bij de omzetting werd er op gerekend, dat alle leden en donateurs van het Instituut als leden tot het Genootschap zouden toetreden. De contributie voor de beide verenigingen samen was gelijk aan die van het vroegere Instituut. Het Maandblad *Cultura* bleef als uitgave van het *Genootschap* bestaan.

Van dat moment af, zijn beide verenigingen meer en meer uit elkaar gegroeid. Volgens de Notulen van de vergadering van 15 Juli 1915, verhief zich slechts één stem tegen de splitsing: de heer Burgers bleef de splitsing betreuren en vreesde dat het Instituut veel kracht zou verliezen, indien het zich niet meer met wetenschappelijke zaken zou bezig houden.

Inderdaad was de taak van het Instituut veel beperkter geworden, hoewel niet onbelangrijk, vooral in de eerste jaren toen het er om ging het hoger landbouwonderwijs te doen uitgroeien tot een Landbouwhogeschool — het Instituut heeft te vergeefs geijverd voor een andere plaats als Woningen voor de vestiging; er is ook nog een uitvoerig „Rapport inzake het Hogere Landbouwkundig Onderwijs” van het Instituut, gedateerd April 1917 — en daarna nog voor het veroveren van een plaats voor de landbouwkundige ingenieurs. Maar naarmate de naam van de Landbouwhogeschool en haar afgestudeerden meer werd gevestigd, verminderde uiteraard de taak van het Instituut, al bleef het zaak, dat er een vakvereniging bestond om zo nodig op de bres te staan voor Hogeschool en afgestudeerden.

Ik ben nu gekomen aan een periode, waarover ik zeer weinig gegevens heb, omdat het archiefmateriaal, zo dit al aanwezig is, niet voor de hand lag. In ieder geval blijkt uit de geschiedenis van de eerste dertig jaren, dat een splitsing tussen een vereniging ter behartiging van vakbelangen en een vereniging ter bevordering van landbouwwetenschap in de lijn der ontwikkeling heeft gelegen en dat, als een combinatie werd gemaakt van beide, op de duur toch weer een splitsing optrad. Wel zijn er ook in de jaren tussen het ontstaan van het Genootschap en het Instituut in zijn huidige vorm en de oorlog tal van aanrakingspunten geweest tussen beide verenigingen en heeft ook wel samenwerking plaats gevonden.

Uit de laatste jaren van het Instituutsleven vóór de reorganisatie kan ik als activiteiten vermelden: het opnemen van twee leden van het Nederlands-Indisch Instituut van landbouwkundig Ingenieurs in het bestuur, het instellen van groepsvertegenwoordigers, het openstellen van het Landbouwkundig Tijdschrift voor een Nederlandse Landbouwkroniek, samengesteld door het Instituut, het houden van een voordrachtenreeks voor studenten „De landbouwkundig ingenieur in de praktijk” en het uitgeven van een brochure over de Landbouwhogeschool.

Voorts blijkt uit de notulen, dat in al deze jaren Bestuur en leden zich het hoofd hebben gebroken over de vraag hoe aan het Instituut nieuw leven kon worden ingeblazen. Daarna dook ook het Instituut, als zoveel andere instellingen, onder.

De bevrijding kwam en ook het Instituut trachtte weer tot leven te komen: er werd een informatieve circulaire verzonden.

Om de nu volgende geschiedenis te verklaren, dien ik elders te beginnen. In Den Haag had zich nl. spontaan een groep jongere ingenieurs gevormd. En ook hier werd aanvankelijk met de vuist op tafel geslagen. Men was ontevreden over eigen positie. De salarissen waren onbevredigend, in het bijzonder ten opzichte van andere groepen; de maatschappelijke positie was weinig vast (arbeidscontract) en zo meer. Dus zuivere vakbelangen. Men zocht naar een oplossing en meende zelfs een eigen vakvereniging te moeten stichten. Gelukkig is het zover niet gekomen. Unaniem was men echter van mening, dat, wilde er iets worden gedaan, het noodzakelijk was, dat het Instituut een krachtiger vereniging zou worden, dan tot dusverre.

Er werd contact gezocht met het Bestuur van het Instituut, hetgeen leidde tot een Bestuursvergadering, waarbij de Haagse groep werd uitgenodigd. Op 14 December 1945 had deze bespreking plaats, waarbij door de vertegenwoordigers van de Haagse groep ongeveer het navolgende werd meegedeeld:

„In Den Haag is een groep jongere Wageningers enkele malen bij elkaar gekomen. Aanleiding hiertoe was enige ontevredenheid ten aanzien van de gang van zaken. Men heeft het onprettige gevoel, dat beslissingen worden genomen van verstrekkende betekenis over Wageningers, waarbij de stem van deze Wageningers niet alleen niet wordt gehoord, maar waarbij zij bovendien in het geheel niet worden gekend.

Aanvankelijk waren er vage plannen om te komen tot een soort vakorganisatie van de ingenieurs bij de Directie van de Landbouw. Op een eerste bespreking werd echter ingezien, dat een dergelijke organisatie te eng zou zijn en bovendien naast en op de duur wellicht tegenover het Instituut zou komen te staan.

Unaniem was men van mening, dat het veeleer aanbeveling zou verdienen om binnen het kader van het Instituut te komen tot een hechtere samenwerking en een beter organisatorisch verband. Dit heeft er toe geleid om te trachten contact met het Instituut op te nemen en deze aangelegenheid met het bestuur te bespreken teneinde te komen tot enige meer concrete plannen ten aanzien van een vakorganisatie.

Bij de voorlopige besprekingen is het volgende naar voren gekomen:

1. Een vakorganisatie kan nimmer iets betekenen, indien er geen geld beschikbaar is, in casu indien een contributie van f 1,— per jaar wordt betaald. Het zal dus noodzakelijk zijn om een veel hogere contributie, b.v. van f 20,— per jaar in te stellen.
2. Er is alle waardering voor het werk, dat het Bestuur en in het bijzonder het Plaatsingsbureau in de loop der jaren heeft gedaan. Deze werkzaamheden heeft het Bestuur, voor zover ons bekend, steeds con amore gedaan, hetgeen des te meer te prijzen is. Wil men echter daadwerkelijk de vakbelangen van de Wageningse ingenieurs behartigen, dan zal het noodzakelijk zijn om hiernaan

zeer veel meer tijd te besteden dan iemand kan besteden, die een normale functie vervult.

3. Hieruit volgt, dat het gewenst zou zijn, indien het Secretariaat van het nieuwe Instituut een werkring op zichzelf zou worden en dan ook betaald zal worden.
4. Anderzijds zal echter het Secretariaat weer niet zoveel werk met zich brengen, dat hierin een volledige werkring kan worden gevonden.
5. Zou het echter mogelijk zijn om het Genootschap voor Landbouwwetenschap te combineren met het Instituut, dan zou wellicht op deze wijze een volledige werkring of althans een bijna volledige werkring tot stand kunnen komen.
6. Uiteraard zijn er ernstige bezwaren verbonden aan een combinatie van beide lichamen. Deze lichamen zijn historisch naast elkaar gegroeid. Bovendien zijn in het Genootschap veel personen opgenomen, die geen Wageningse ingenieur zijn. Toch biedt een combinatie veel aantrekkelijks. De redactie van het Landbouwkundig Tijdschrift, het organiseren van de landbouwdagen en het behartigen van de vakbelangen tezamen zou vermoedelijk wel de volledige werkracht van één persoon oplossen.
7. Het Landbouwkundig Tijdschrift heeft in de huidige vorm alle redenen van bestaan. Het is een orgaan, dat verschillende wetenschappelijke onderzoekers in staat stelt om de resultaten van hun onderzoekingen, voor zover deze niet op andere wijze worden gepubliceerd, in een grotere kring bekendheid te geven. Wij zijn van mening, dat het Landbouwkundig Tijdschrift daarnaast echter een functie zou kunnen vervullen als spreekbuis voor de Wageningse ingenieurs. Een dergelijke spreekbuis ontbreekt tot dusver.
8. Het is geenszins de bedoeling om zonder meer wijziging te brengen in de redactie van het Landbouwkundig Tijdschrift. Het zoeken van een geschikte persoon voor de vervulling van het Secretariaat Redactie Landbouwkundig Tijdschrift zal nog zeer moeilijk zijn.
9. Uiteraard zullen onder de gehele groep van Wageningse ingenieurs in Nederland op het terrein van de vakbelangen spanningen blijven bestaan tussen verschillende groepen. Hoewel dit niet te voorkomen zal zijn, zal het niettemin gewenst zijn te trachten de belangen van de verschillende groepen zoveel mogelijk met elkaar in overeenstemming te brengen.
10. Gedacht is aan de mogelijkheid om verschillende secties te vormen, zoals b.v. thans reeds de Consulentes zich hebben verenigd in de Consulentesvereniging. Zou b.v. de sectie consulentes bepaalde wensen hebben, dan zou zij deze wensen met het bestuur van het Instituut kunnen bespreken. Het bestuur zou dan deze wensen al of niet in gewijzigde vorm kunnen overnemen en, krachtiger dan de groep consulentes afzonderlijk, deze wensen bij de bevoegde instanties naar voren kunnen brengen. Anderzijds zouden geschillen tussen twee secties bij het bestuur aanhangig kunnen worden gemaakt en zou men zich bij voorbaat moeten verbinden om de uitspraak van het bestuur als bindend te aanvaarden. Uit informaties naar de constellatie van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs is gebleken, dat dit Instituut, dat tevens het weekblad „De Ingenieur” uitgeeft, niet alleen Delftse ingenieurs omvat, maar ook anderen. De contributie voor dit Instituut bedraagt f 20,—. Daarnaast bestaat de

Vereniging van Delftse ingenieurs met een contributie van f 5,—. Beide instituten hebben een bezoldigde Secretaris. De mededelingen van de Vereniging van Delftse Ingenieurs worden geplaatst in „De Ingenieur”. Bedacht dient hierbij te worden, dat het aantal Delftse ingenieurs veel groter is dan het aantal Wageningse ingenieurs. Een scheiding tussen Instituut en Vereniging heeft daarbij dus meer zin dan in Wageningen. Het zou geenszins de bedoeling zijn om niet landbouwkundige ingenieurs uit te sluiten. Wellicht zou een modus kunnen worden gevonden in de vorm van donateurs.

Indien het bestuur van het instituut meent, dat in de bovengeschetste suggesties aanvaardbare ideeën liggen, zouden wij willen voorstellen, dat deze zaken door het bestuur zouden worden overwogen, terwijl wij gaarne bereid zijn om deze suggesties om te werken tot concrete voorstellen ter behandeling op een algemene vergadering van het Instituut.”

Door de Heer Schoevers werd, als Secretaris van het Genootschap en van de Redactie van het Landbouwkundig Tijdschrift, deze vergadering bijgewoond. Unaniem kwam men tot de conclusie, dat een versterking van het Instituut en een samengaan van Instituut en Genootschap met Landbouwkundig Tijdschrift zeer gewenst zou zijn. Veel werd ook gevoeld voor een gemeenschappelijk bureau voor de verzorging van: het Secretariaat van het Genootschap, de Redactie van het Landbouwkundig Tijdschrift en het Secretariaat van het Instituut. Zelfs ware het wellicht mogelijk ook Cereales nog in deze combinatie te betrekken. Een contributieverhoging van het Instituut tot f 20,— achtte men echter in eerste instantie te veel. Er werden veel lagere bedragen genoemd. De moeilijkheid zou uiteraard zijn om een geschikte bezoldigde Secretaris voor het bureau te vinden. Toen de suggestie werd gedaan de Heer Schoevers hiermede te belasten, viel dit echter in zeer vruchtbare aarde.

Schoevers werkte het plan uit. Uit zijn schema haal ik aan:

„Het Nederlands Genootschap voor Landbouwwetenschap is te allen tijde bereid geweest tot samenwerking met het Instituut van Landbouwkundig Ingenieurs en zijn orgaan, het Landbouwkundig Tijdschrift daarvoor open te stellen. Enige pogingen zijn daartoe aangewend door het opnemen van speciale, onder leiding van het Instituut staande rubrieken, maar door omstandigheden waar het Genootschap geheel buiten stond, is dit nimmer een succes geworden.

Een fusie tussen Genootschap en Instituut is niet wel mogelijk, maar wel zou een officiële, nauwe samenwerking tot stand kunnen komen, indien het Instituut het Landbouwkundig Tijdschrift als zijn orgaan aannam. Men zou dan zo ongeveer dezelfde figuur krijgen als bij „De Ingenieur”, welk blad orgaan is van het „Koninklijk Instituut van Ingenieurs” en van de „Vereniging van Delftse Ingenieurs” en tevens „Weekblad gewijd aan de techniek en de economie van openbare werken en nijverheid”. Wij zouden dan krijgen: „Landbouwkundig Tijdschrift” (welke naam geen nadere aanduiding behoeft), orgaan van het „Nederlands Genootschap voor Landbouwwetenschap” en van het „Instituut van Landbouwkundig Ingenieurs”. Het zou dan kunnen bevatten een algemeen gedeelte, een gedeelte voor het Genootschap en een voor het Instituut, waarin dan, alweer als

in „De Ingenieur”, personalia, verslagen van vergaderingen, van excursies, van reizen naar het buitenland, bezoeken van buitenlanders e.d. zouden kunnen worden opgenomen en tevens de vakbelangen in behartigd zouden worden.

Ook de studiekringen van het Genootschap zouden regelmatig over een deel van de plaatsruimte moeten kunnen beschikken.

De redactie zou dan gevoerd kunnen worden door een commissie, bestaande uit een verantwoordelijk Hoofdredacteur, bijgestaan door twee door het Genootschap en twee door het Instituut aan te wijzen leden.

Aan het Redactie-bureau zou het administratiebureau voor Instituut en Genootschap verbonden kunnen worden.

Alle leden van het Instituut zouden automatisch ook lid van het Genootschap moeten worden.”

Schoevers wist zelfs al de beschikking te verkrijgen over een kamer in het Landbouwmuseum.

Dit alles speelde zich dus af vóór de eerste algemene vergadering na de bevrijding. Deze werd met een zekere spanning tegemoet gezien, omdat twee zeer belangrijke punten op de agenda stonden, nl. een voorstel inzake werkprogramma en samenwerking met het Genootschap en benoeming van Bestuursleden. Drie bestuursleden traden af, nl. Ir van Lonkhuyzen als voorzitter, Ir van de Ban en Dr Beumée.

De opkomst voor deze vergadering was groot, het ongekeerde aantal van 56 personen.

Een uitvoerige, levendige discussie over de Bestuursvoorstellen volgt, waarna dit wordt aangenomen: Instituut en Genootschap treden in een veel nauwer contact, het lidmaatschap van het Instituut wordt gekoppeld aan dat van het Genootschap, de contributie wordt op f 6,— gebracht, tezamen met het lidmaatschap van het Genootschap (tevens abonnement op het Landbouwkundig Tijdschrift) dus op f 15,—.

Bij de bestuursverkiezing blijkt het vertrouwen in het oude bestuur toch weinig te zijn geschokt, slechts de Voorzitter, Ir van Lonkhuyzen, die te kennen had gegeven gaarne zijn plaats te willen afstaan, werd niet herkozen. Op de op dezelfde dag gehouden vergadering van het Genootschap worden de voorstellen eveneens aangenomen.

In principe was hiermede dus bereikt:

1. dat een bureau zou worden gesticht voor Secretariaat Genootschap en Instituut en Redactie Landbouwkundig Tijdschrift;
2. dat het Instituut het Landbouwkundig Tijdschrift als officieel orgaan zou aanvaarden en hierin plaatsruimte zou krijgen;
3. dat Instituut en Genootschap tezamen de landbouwweken zouden verzorgen, en eventueel andere samenkomsten;
4. dat zal worden getracht om de landbouwkundig ingenieurs beter dan tot dusverre door het geven van overzichten in het Landbouwkundig Tijdschrift wetenschappelijk up to date te houden.

Een contact met het Genootschap werd reeds dadelijk bereikt, door de benoeming van de Voorzitter in het Bestuur van het Genootschap. Maar het goede, intensieve contact moest toch uitgaan van Schoevers, die al reeds dadelijk bezig was met het uitwerken van de plannen. Helaas, Schoevers maakte nog slechts één bestuursvergadering van het Instituut mee, 28 Mei 1946 was een zwarte dag voor Wageningen en niet in het minst voor Genootschap, Landbouwkundig Tijdschrift en Instituut.

U kunt zich wellicht voorstellen hoe wij ons gevoelden: alle plannen stonden weer volkomen op losse schroeven. Landbouwkundig Tijdschrift, Landbouwweken, Genootschap, Bureau, alles was zonder stuur. Hoe kon het roer weer worden gevat! Er is in die tijd veel intensief contact geweest en de enig mogelijke oplossing werd gelukkig gevonden: Dr Beumée nam het roer over. En het moet mij van het hart, dat wij in Dr Beumée hebben gevonden een zeer consciëntieus en hard werkend secretaris. Met de grootste ijver heeft hij de zaken aangepakt en het schip weer vlot getrokken.

Het bleek echter al spoedig, dat de financiële positie van het geheel minder rooskleurig was, dan wel werd gemeend. De drukkosten van het Landbouwkundig Tijdschrift zijn zeer aanzienlijk gestegen, er waren nog verschillende grote onbetaalde rekeningen, contributies moesten nog worden geluid. Het resultaat was, dat zeker niet onder deze omstandigheden kon worden overwogen om een bureau te stichten en een betaald secretaris aan te stellen. Toch gelukte het, mede dank zij de goede hulp van een betaalde vrouwelijke kracht om de administratie weer in het reine te brengen en werden de plannen niet losgelaten. En hoe kan een samenwerking beter tot stand komen, dan zoals thans het geval is, dat twee leden van het Bestuur van het Instituut tevens zitting hebben in het Bestuur van het Genootschap en de Redactie van het Landbouwkundig Tijdschrift.

Een moeilijkheid blijft echter bij al deze besturen, dat de bestuursleden ook nog gewone mensen zijn, d.w.z. mensen met hun eigen werk. Een dag heeft nu eenmaal maar 24 uur en hiervan gaat nog de helft af voor slapen en eten. Zij, die in het volle leven staan, zullen begrijpen, wat ik hiermede bedoel. Daarom zou het van zulk een groot belang zijn, indien inderdaad een bureau, zoals wij ons dit hadden voorgesteld tot stand zou kunnen komen. Maar voor een dergelijk bureau zou veel geld nodig zijn en reeds thans wordt het moeilijk de touwtjes aan elkaar te knopen. Verhoging van het abonnementsgeld van het Landbouwkundig Tijdschrift zal wel onvermijdelijk zijn, moet dan ook nog de contributie van het Instituut worden verhoogd? U bedenke, dat het Instituut slechts een 650 leden heeft en een betaald Secretaris een niet onaanzienlijk inkomen zou moeten hebben. En toch zie ik een mogelijkheid, doch daarover later.

Allereerst wil ik U, zeer in het kort mededelen, wat het Instituut in het afgelopen jaar heeft gedaan.

Er werden in het afgelopen jaar drie congressen gehouden, waaraan het

Instituut medewerkte: de Nederlandse Landbouweek, de Indische Landbouweek en de vacancie cursus. Dan werd door het Instituut voorbereid een serie voordrachten: „De landbouwkundig ingenieur in de praktijk” voor studenten. Meer rechtstreeks de vakbelangen rakende waren de volgende werkzaamheden:

1. Er werd een onderzoek ingesteld naar het beschermd zijn van de ingenieurstitel in verband met een concreet geval.
2. De salariëring van de ingenieurs heeft op het ogenblik de volle belangstelling. Het onderwerp bleek veel moeilijker, dan werd verwacht; de thans gehouden enquête bleek de enige mogelijkheid te zijn.
3. Het plaatsingsbureau werkt op volle toeren. Er is veel vraag naar Wageningers, zodat op het ogenblik niet kan worden gesproken van een te groot aanbod.

Het plan voor de reorganisatie van de Landbouwhogeschool is verschillende malen in bestuursvergaderingen besproken. Het bestuur kon zich echter niet volledig plaatsen achter het plan-Edelman en dus dit aanvaarden als een Instituutplan. Om een commissie in te stellen en nog weer een plan naast dit plan op te stellen, leek het bestuur evenmin aantrekkelijk. Dit punt wordt thans nader uitgewerkt.

Een suggestie van Ir Veenstra om een onderzoek in te stellen naar de weinige aantrekkelijkheid van het landbouwonderwijs voor Wageningers werd gretig overgenomen. Doch bij de uitwerking werd door verschillende omstandigheden zo weinig medewerking ondervonden van de leden, dat het in het zand liep.

Veel werd gedaan op het gebied van samenwerking met anderen, waarvan ik noem:

Samenwerking met Delft. Hierin komt thans meer tekening. Met behoud van volledige zelfstandigheid, zal de samenwerking worden gezocht met kringen van het Genootschap.

Samenwerking in een Landelijk Verbond van Wetenschappelijke Werkers. Hier ligt een vertegenwoordiging van het Instituut voor de hand.

Samenwerking met buitenland. In Parijs werd een congres gehouden van landbouwkundig ingenieurs, waar het Instituut was vertegenwoordigd door Dr à Campo. Mede dank zij deze vertegenwoordiging is thans een contact gelegd met de Association Amicale des Anciens Elèves de l'Institut National Agronomique.

Uit dit congres is gegroeid een initiatief tot een internationale vereniging van landbouwkundig ingenieurs. Het Instituut heeft dit initiatief gesteund.

Overleg is gaande met de Vlaamse Ingenieurs Vereniging over een excursie van Vlaamse ingenieurs naar ons land.

Dit zijn zo ongeveer de belangrijkste werkzaamheden van het Instituut in de verstreken periode.

Rest mij nu nog de toekomstige ontwikkeling, zoals deze door mij wordt gezien.

Als conclusie van het voorgaande zou ik het volgende willen stellen: Gebleken is uit de geschiedenis, dat er voor de landbouwkundig ingenieurs in verenigingsverband twee functies moeten worden vervuld:

1. het behartigen van de stoffelijke vakbelangen;
2. het behartigen van de geestelijke vakbelangen.

Gebleken is voorts, dat het juist is, dat er twee verenigingen bestaan, nl. het Nederlands Genootschap voor Landbouwwetenschap met zijn orgaan het Landbouwkundig Tijdschrift en het Nederlands Instituut van Landbouwkundig Ingenieurs.

De taakverdeling tussen deze beide zou ik als volgt willen zien: Het Instituut treedt op voor de behartiging van de stoffelijke vakbelangen. Daarbij kan het Instituut optreden namens de gehele groep (kwestie Landbouwhogeschool, positie in de maatschappij, bescherming titel, onderwijsbevoegdheid) namens een beperkte groep (salariëring, positie, animo voor onderwijs) of namens één lid (kwestie ontslag, plaatsing, salariëring enz.).

Behalve wat het eerste punt betreft, dienen de kwesties door de leden zelf bij het bestuur aanhangig te worden gemaakt. Het moet zo zijn, dat het Instituut *het* aangewezen lichaam is om zijn belangen aan over te dragen. Helaas heeft in dit opzicht de instelling van groepsvertegenwoordigers niet voldaan. Er is veel aan gedaan om te trachten dit te verbeteren, doch nog zonder succes. Overwogen is een regionale vertegenwoordiging, doch ook dit heeft zijn bezwaren, omdat dan leden met zeer uiteenlopende functies onder één regionale vertegenwoordiger zouden vallen.

Het tweede punt, nl. de behartiging van de geestelijke vakbelangen, acht ik nog belangrijker dan het eerste punt. Hier zie ik geen *afzonderlijke* taak van het Instituut, maar een volledig *samenwerken* met Genootschap en Landbouwkundig Tijdschrift, zoals trouwens thans reeds plaats vindt. Dit houdt in, dat het Genootschap alle leden van het Instituut dient te omvatten.

Nu grijp ik terug, naar wat ik zoëven heb gezegd over de mogelijkheid van een bureau, een centrum. Ik moet daartoe echter nog van een geheel andere zijde de zaak benaderen.

Na verschillende voorafgaande besprekingen werden in een gecombineerde vergadering van het Bestuur van het Genootschap en de Redactie van het Landbouwkundig Tijdschrift op 23 December 1946 plannen besproken ten aanzien van een wijziging in de opzet van het Landbouwkundig Tijdschrift en daarmee samenhangend een reorganisatie van het gehele landbouwpublicatiewezen en het stichten van een centrale landbouwdocumentatie in Nederland. Op deze vergadering is in principe besloten, dat het

Genootschap het initiatief zou nemen tot het inleiden van besprekingen om zo mogelijk te komen tot een Nederlandse stichting voor landbouwpublicaties en -documentatie op een brede grondslag.

Daarbij wordt o.m. gedacht aan samenwerking met: het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening (Afdeling Documentatie), de Landbouwhogeschool (Bibliotheek en Mededelingen Landbouwhogeschool), T.N.O. en de Stichting voor de Landbouw.

Het doel van deze stichting zou zijn de verzorging van landbouwpublicaties en een algemene landbouwdocumentatie. Het is thans nog niet mogelijk om in finesses te treden over de uitwerking van deze plannen, omdat nog zeer veel in een primair stadium van voorbereiding is.¹

In deze Stichting nu zie ik het ons allen voor ogen zwevende centrum. Slaagt deze Stichting, dan wordt inderdaad een bureau gevormd, waartoe men zich zal wenden. Men vindt er de wetenschappelijke stof, welke men nodig heeft bij zijn werk. Men vindt er ook de Redactie van het Landbouwkundig Tijdschrift en het Bestuur van het Genootschap. Wanneer wij er dan nog in zouden slagen om het Instituut hier eveneens een middelpunt te geven, geloof ik, dat wij een heel eind op weg zouden zijn om het door ons allen zo zeer gewenste contact tussen alle Wageningers en tussen Hogeschool en afgestudeerden te leggen.

DISCUSSIE

Naar aanleiding van deze voordracht heeft zich de volgende discussie ontwikkeld:

De *voorzitter* stelt de vraag aan de orde op welke wijze het contact tussen de leden van het Instituut en het Bestuur kan worden bevorderd. Naar zijn mening zal bij het tot stand brengen van een bureau een regionale vertegenwoordiging daartoe aanbeveling verdienen. Spreker zou het ook van groot belang achten, indien de voorzitter van het Bestuur van het Instituut of een van de andere bestuursleden op verschillende plaatsen in den lande een voordracht zou houden als die van hedenmiddag, opdat de leden beter op de hoogte zouden komen van de werkzaamheden van het Bestuur. Spreker vraagt zich af of het niet mogelijk zal zijn de landbouwkundige kringen bij dit werk een rol te laten spelen en deze kringen te maken tot de centra, van waaruit de suggesties van de leden tot het Bestuur kunnen worden gebracht.

De *inleider* wijst er op, dat de kringen veelal bestaan uit landbouwkundig ingenieurs en anderen. Deze kringen zullen dus nimmer een onderdeel van

¹ Op een inmiddels op 16 Mei j.l. gehouden gecombineerde vergadering van bovengenoemde instanties is in principe besloten tot het oprichten van een dergelijke Stichting. Aan de uitwerking van deze plannen wordt thans hard gewerkt.

het Instituut kunnen zijn. Wel zou de mogelijkheid bestaan om een band te leggen tussen kringen en Genootschap. In deze richting heeft het Bestuur van het Genootschap zich reeds georiënteerd. De indruk is, dat een dergelijke band door de kringen wel zou kunnen worden aanvaard. De kringen zouden uiteraard hun zelfstandigheid niet verliezen. Het Genootschap zou slechts optreden als overkoepelend lichaam.

De Heer *Bouma* heeft in de inleiding concrete voorstellen gemaakt. Het bureau zal veel geld kosten. Spreker vraagt zich af of geen middelen kunnen worden gevonden bij de coöperaties en dergelijke lichamen. Spreker meent, dat het gewenst is, dat het Landbouwkundig Tijdschrift aantrekkelijker wordt, b.v. door het opnemen van mutaties. De rubriek in het Landbouwkundig Tijdschrift van het Instituut acht spreker té mager.

Inleider antwoordt, dat het naar zijn mening bezwaarlijk is om voor het werk van Genootschap of Instituut gelden te aanvaarden van lichamen zoals coöperaties. Iets anders is echter of het niet mogelijk is coöperaties e.d. aan te trekken voor de geprojecteerde Stichting. De genoemde instanties komen in de eerste plaats in aanmerking om deze Stichting voor te bereiden, doch dit wil geenszins zeggen, dat niet ook andere instellingen of instituten zich hierbij zullen aansluiten. In de toekomst zal dit moeten groeien; de rubriek in het Landbouwkundig Tijdschrift moet beperkt worden gehouden in verband met de papiersituatie en de geldmiddelen.

Mutaties worden hierin reeds opgenomen. De secretaris van de redactie ontvangt van het Ministerie rechtstreeks opgave van deze mutaties.

Spreker meent duidelijk uiteen te hebben gezet, dat ook de redactie van het Landbouwkundig Tijdschrift zich op het standpunt stelt, dat het karakter van het tijdschrift veranderd dient te worden. Dit kan echter slechts, indien elders plaats kan worden gevonden voor de wetenschappelijke verslagen van onderzoekingen. Het een hangt dus ten nauwste samen met het andere, i.e. de reorganisatie van het gehele publicatiewezen.

De Heer *Minderhoud* wijst eveneens op het weinig persoonlijke contact tussen Bestuur en leden. Spreker is ook van mening, dat een contact moet worden gelegd in regionaal verband. Voorts dringt spreker aan op het bestuderen van de vraag hoe in de toekomst het te verwachten overschot van landbouwkundig ingenieurs geplaatst zal kunnen worden. Spreker meent, dat b.v. in de stoccartonindustrie en bij het landbouwcrediet nog plaatsingsmogelijkheden zouden kunnen worden gevonden.

De Heer *Luteyn* zag eveneens gaarne rayonvertegenwoordigers, die het contact zouden kunnen vinden in de kringen. Indien de kring als zodanig te heterogeen zou zijn om vakbelangen te bespreken, zou het toch op of na deze kringvergaderingen mogelijk moeten zijn de landbouwkundige ingenieurs bij elkaar te krijgen. De rayonvertegenwoordigers zouden b.v. elke drie maanden een vergadering met het bestuur moeten hebben.

De voorzitter merkt nog op, dat het gewenst zou zijn de oprichting van nieuwe kringen te stimuleren.

De Heer Niessink acht het houden van excursies van belang. Door excursies bereikt men in het algemeen één goede persoonlijke band. Spreker vraagt zich af of het niet op de weg van het Instituut ligt excursies te organiseren.

De inleider kan zich verenigen met de suggesties ten aanzien van regionale vertegenwoordigers. Het contact van deze vertegenwoordigers met de leden zou inderdaad kunnen plaats vinden op kringvergaderingen, doch spreker wijst nogmaals op het gemengde karakter van de kringen. In ieder geval meent spreker, dat het meer op de weg van het Genootschap dan op die van het Instituut ligt om de oprichting van kringen te stimuleren. Als bestuurslid van het Genootschap gevoelt spreker hier echter zeer veel voor.

Spreker meent, dat ook een meer direct contact tot stand zou kunnen komen, indien ertoe zou kunnen worden overgegaan om b.v. veertiendaags een klein pamflet aan de leden te zenden, waarop bestuursmededelingen, mutaties en andere veranderingen, vergaderingen, congressen en andere wetenswaardigheden voor de leden van het Instituut zouden kunnen worden vermeld. Spreker denkt hierbij aan Valvae Vadae. Het voordeel hiervan zou zijn, dat het Landbouwkundig Tijdschrift hiermede zou kunnen worden ontlast, terwijl bovendien de verspreiding van aankondigingen van lezingen vlugger zou kunnen plaats vinden. Dit punt zou echter nog nader uitgewerkt moeten worden.

De Heer Lutjens vraagt hoe de verhouding tussen Instituut en Landbouwhogeschool is en welke contacten er zijn gelegd.

Inleider deelt mede, dat dit contact in de eerste plaats is gelegd doordat twee hoogleraren in het Bestuur van het Instituut zitting hebben, nl. Prof. Sprenger en Prof. E. de Vries (aanvankelijk Prof. Wellensiek). Voorts heeft samenwerking plaats gevonden bij het organiseren van de vacatiecursus en bij de lezingen over de landbouwkundig ingenieur in de praktijk. In het algemeen kan worden gezegd, dat, gezien het feit dat vrijwel alle bestuursleden in Wageningen wonen en op een of andere wijze aan de Landbouwhogeschool zijn verbonden, in voorkomende gevallen tussen Bestuur en Hogeschool een zeer goed contact bestaat. Ook bij alle officiële gelegenheden van de Landbouwhogeschool wordt het Bestuur uitgenodigd en is dan steeds tegenwoordig.

De Heer Lutjens meent, dat de leden van het Instituut in de gelegenheid hadden moeten worden gesteld om, via het Bestuur, hun stem uit te brengen ten aanzien van de voorgenomen reorganisatie van het studieplan van de Landbouwhogeschool. Op zijn minst had het Bestuur er voor moeten zorgen, aldus spreker, dat de reacties op het plan-Edelman via het Bestuur aan de Senaat hadden kunnen worden voorgelegd.

De inleider deelt in dit verband mede, dat het plan-Edelman niet van

het Instituut is uitgegaan. Het Bestuur heeft zich daarom niet achter dit plan kunnen stellen en dit naar voren kunnen brengen als *het* Instituutplan. Wel heeft het Bestuur nog uitvoerig over deze materie gediscussieerd, doch er werd geen mogelijkheid gezien om de leden van het Instituut als zodanig, gezien het stadium, waarin deze zaak zich had ontwikkeld, te betrekken bij dit reorganisatieplan, te meer omdat reeds veel leden buiten het Instituut om en ook andere groeperingen hun mening hadden kenbaar gemaakt. Een enquête of iets van dien aard zou slechts een duplicering hebben betekend.

De Heer *Bouma* is van mening, dat desondanks het Instituut in deze nog een taak heeft te vervullen.

Er wordt ter vergadering besloten, dat de Zwolse Kring zijn opmerkingen over het plan-Edelman aan het Bestuur van het Genootschap zal toezenden en het Bestuur zal uitnodigen alsnog de mening van het Nederlands Instituut van Landbouwkundig Ingenieurs aan de Commissie tot Reorganisatie van het Hoger Landbouwonderwijs ter kennis te brengen.

De Heer *Zuidema* deelt mede, dat de Vereniging van Consulente[n] zich zelfstandig met een nota tot de Bond van Hogere Rijksambtenaren heeft gewend.

De *inleider* deelt mede, dat dit naar zijn mening niet juist is, en dat het veeleer aanbeveling verdient om dergelijke adressen en verzoeken via het Instituut te leiden. Spreker betreurt het, dat de consulente[n] hebben gemeend zich als het ware te moeten afscheiden van het Instituut om hun eigen vakbelangen te behartigen. Daar komt nog bij dat, voor zover spreker bekend is, de Consulente[n]vereniging een contributie heft van f 25,—, hetgeen ten gevolge heeft, dat de consulente[n] uiteraard ernstige bezwaren gaan maken tegen een contributieverhoging van Instituut en Genootschap. Op deze wijze wordt het tegendeel bereikt van wat men, zoals ook blijkt uit deze vergadering, wenst, nl. een band tussen verschillende groepen van Wageningers en een intensief contact, zowel op wetenschappelijk en vaktechnisch terrein als op het terrein van de stoffelijke belangen.